

JÁN SENEŠ

NÁLEZ SKAMENELÉHO KMEŇA PRI LUČENCI A JEHO VEK

(1 tabuľka, ruské a francúzske resumé)

Pri geologickom výskume terénu medzi Lučencom a Raďovcami v lete r. 1949 s kolegom Hanom sme našli skamenelý kmeň stromu pozoruhodných rozmerov. Kmeň je v malom kameňolome severozápadne od Romháň-pusty, na západnej strane tarnóczkej doliny. V lome je odkrytá asi 8 m vysoká stena rhyodacitového tufu. Zo spodnej časti steny vyčnieva prekremenelá, z časti tiež zuhoľnatená, ale veľmi tvrdá časť kmeňa, ktorého priemer je 1.40 m. Jeho odkrytá dĺžka je 4 m, ale súdiac z neobyčajne silného priemeru môžeme celkovú dĺžku odhadnúť aspoň na 15—18 m.

Rhyodacitové tufy sú spodnomiocenné, o čom svedčia stopy fauny a flóra, najdená v nich a v ich podloží. Rhyodacitový tuf patrí do spodnomiocenného suchozemského komplexu a tvorí dosť konštantný horizont na južnom Slovensku a najmä v severnom Maďarsku. Jeho ekvivalentom je pravdepodobne aj tzv. dešský tuf v Sedmohradsku.

Bezprostredné podložie tufov je tvorené štrkami a miestami tvrdými pieskovecami, v ktorých sa v Maďarsku pri obci Ipolytarnóc, ležiacej asi 5 km od našej lokality, našly odtlačky nôh stavovcov. Ich vek podľa O. A b e l a (Z. S c h r e t e r, 1948: Abgrenzung und Gliederung des ungarländischen Untermiozän. Appendix relationes, Inst. geolog. Reg. Hung. Budapest) je burdigalský. Tiež pri Ipolytarnóci na styku pieskov s rhyodacitovými tufmi sa našiel skamenelý kmeň druhu *Pinus tarnocziensis* T u s z. (J. J a b l á n s z k y, 1914: Die mediteranne Flora von Tarnóc. Mitteilungen a. d. Jahrbuch d. kgl. ung. geolog. Anstalt, Budapest.) Kmeň pri Ipolytarnóci je menší ako náš, i keď nad ním ešte v minulom storočí vystavali ochranný tunel, dnes je už napolo rozpadnutý a odnesený. Z rhyodacitových tufov od Romháň-pusty J a b l á n s z k y určil bohatú flóru (porov. J a b l á n s z k y, Die mediterrane Flora etc.), vek ktorej tiež odpovedá spodnému miocénu. Pod podložnými štrkami ležia vrchnooliocenné glaukonitické pieskovce, zriedkavejšie transgresívne uložené

slepence, hrubé piesky a pieskovce so spodnomiocennou faunou hornomoltského typu.

Nadložie tufov tvoria suchozemské ily a piesky, nad ktorými nasledujú šalgotarjánske a modrokamenské uhľonosné súvrstvia. Uhoľné sloje vznikly v spodnom burdigále, uvedený rhyodacitový tuf na rozhraní akvitánu a burdigálu. U nás v Šalgotarjánskej oblasti je pôvodu suchozemského, o čom svedčí najdená flóra. V severovýchodnom Maďarsku v údolí Slanej tufy obsahujú morskú faunu, podobnú eggenburgskej.

Sú obavy, že kmeň, ktorý je jediný svojho druhu, sa pri ďalšej činnosti kameňolomu čoskoro zničí, preto by bolo potrebné urobiť opatrenia na jeho zachránenie pre vedu a verejnosť.

12. I. 1950

Uhoľné bane, nár. podnik, geologické výskumné oddelenie, Handlová

ЯН СЕНЕШ

О НАХОДКЕ ИСКОПАЕМОГО СТВОЛА БЛИЗ Г. ЛУЧЕНЕЦ

(Резюме словацкого текста)

У хутора Ромгань-пуста (Romhán-pusta) близ г. Лученец в каменоломне выступают риолитовые туфы по всей вероятности аквитанского возраста. В них был обнаружен окременелый ствол ископаемого дерева. Длина обнаженной части ствола 4 м, диаметр 140 см.

12. I. 1950

Отделение геологической разведки, Угольные копи, Гандлова

Объяснение таблицы VII.

Каменоломня, расположенная к СЗ от хутора Ромгань-пуста близ г. Лученец. Окременелое дерево в риолитовом туфе. Фото Я. Сенеша

JÁN SENEŠ

DÉCOUVERTE D'UN TRONC D'ARBRE FOSSILE PRÈS DE LUČENEC

(Résumé du texte slovaque)

Un tronc d'arbre silicifié a été découvert dans une carrière de tuf rhyolitique d'âge probablement aquitain près de Romhán-pusta non loin de Lučenec. La longueur de la partie dégagée mesure 4 m, le diamètre 140 cm.

12. I. 1950

Mines de charbon, Section de la recherche géologique, Handlová

Explication de la planche VII.

Carrière située au NW de Romhán-pusta près Lučenec. Tronc d'arbre silicifié dans les tufs rhyodacitiques. Cliché J. Seneš

Kameňolom severozápadne od Romhán-pusťy pri Lučenci. Skamenelý kmeň v rhyodacitovom tufi.
Foto J. Seneš.